

**UCHWAŁA NR LXIX/479/2023
RADY GMINY LEŁÓW**

z dnia 28 grudnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób
doznających przemocy domowej w gminie Lełów na lata 2024 - 2029**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249z późn. zm.) Rada Gminy Lełów uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w gminie Lełów na lata 2024 - 2029, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXVIII/193/2020 Rady Gminy Lełów z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Lełów na lata 2021 - 2027.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lełów.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

Przewodniczący Rady Gminy
Lełów

Władysław Jaworski

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE LEŁÓW

NA LATA 2024 - 2029

I. Wstęp

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym tworzy się Gminny Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w gminie Lelów na lata 2024 – 2029, zwanego dalej Programem. Program ten zawiera formalne podstawy prawne działania, jego cel i zasady, wymienia adresatów Programu, instytucje i organizacje współpracujące. Program przedstawia charakterystykę zjawiska przemocy domowej, przewidywaną pomoc dla osób doznających przemocy oraz założenia procedury „Niebieskie Karty”.

Cele, działania i zadania Programu będą podlegać ewaluacji i odpowiadać na potrzeby mieszkańców gminy Lelów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

II. Podstawa prawna Programu

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 roku (t.j. Dz. U 2021r. poz.1249, z 2023 r. poz. 289, poz. 535, poz. 1606) poprzez zapis w art. 6 ust.2 pkt 1 nałożył na samorząd gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

W gminie Lelów dotychczas realizowany jest program przeciwdziałania przemocy w rodzinie przyjęty Uchwałą nr XXVIII/193/2020 Rady Gminy Lelów z dnia 30 grudnia 2020 r. na lata 2021-2027. Z uwagi na zmianę zapisów ustawowych należało opracować nowy Program.

III. Zasady działania Programu

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, korekty zachowań osób stosujących przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej Program oparty jest na następujących zasadach:

- współpracy i współdziałania organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy, ochrona ofiar przemocy w rodzinie oraz ich negatywnym skutkom,
- jawności życia publicznego i związanych z tym działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności człowieka,
- szczególnej ochrony praw dzieci, a zwłaszcza zachowania ich praw do życia i rozwoju, do posiadania rodziny, do wychowywania przez rodziców naturalnych, do swobodnego wyrażania poglądów i poszanowania ich przez dorosłych, do wolności od przemocy fizycznej lub psychicznej, wolności od wyzysku, nadużyć seksualnych i okrucieństwa.

IV. Główny cel Programu

Podstawowym celem niniejszego Programu jest stworzenie skutecznego systemu mającego na celu ograniczenie problemów społecznych związanych ze zjawiskiem przemocy domowej. Zmniejszenie negatywnych następstw przemocy w życiu społecznym i rodzinnym. Program ma także na celu podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej. Skuteczne wdrożenie Programu

umożliwi zmianę postaw, przekonań i zachowań mieszkańców gminy Lelów wobec zjawiska przemocy. Nastąpi to poprzez promowanie wartości wychowania bez przemocy oraz edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie konsekwencji wynikających ze stosowania przemocy domowej.

V. Działania do wdrożenia w ramach Programu

Jako forma profilaktyczna stosowana będzie informacja dotycząca zjawiska przemocy domowej, która kierowana będzie do ogółu mieszkańców gminy Lelów, w tym także do osób zajmujących się zawodowo wspieraniem osób potrzebujących. W formie interwencyjnej do osób doznających przemocy kierowane będzie ogólnodostępne wsparcie prawne oraz psychologiczne. Natomiast w stosunku do sprawców przemocy podejmowane będą działania zmierzające do korekty ich zachowań. W przypadku istotnego zagrożenia działania te będą zmierzać do odizolowania tych osób od innych członków rodziny. Formy wspierające – terapeutyczne oraz edukacyjno – korekcyjne kierowane będą więc do wszystkich osób uwikłanych w przemoc domową tj. do osób doznających przemocy, świadków oraz osób stosujących przemoc.

VI. Pojęcie i charakterystyka zjawiska przemocy

Na potrzeby Programu przy definiowaniu przemocy domowej, zwraca się uwagę na najbardziej charakterystyczne jej wyznaczniki z punktu widzenia polityki społecznej. Według definicji zawartej w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej przemoc domowa to: jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za

pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Przemoc domowa może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów:

- przemoc fizyczna – są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień.
- przemoc psychiczna – to umyślne działanie wykorzystujące nie siłę fizyczną, lecz mechanizmy psychiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lekowych i nerwicowych.
- przemoc seksualna – polega na wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy, dokonywanie między innymi poprzez: przymuszanie do pożycia seksualnego, wymaganie na ofierze nieakceptowanych pieszczot, praktyk seksualnych, przymuszanie do oglądania pornografii, zmuszanie do prostytucji, gwałt.
- przemoc ekonomiczna – działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy, realizowane między innymi w drodze niezaspokajania podstawowych potrzeb materialnych rodziny, uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej, utrudnianie aktywności zawodowej, odbieranie pieniędzy, okradanie, wyliczanie wydatków itp.

Wszystkie te formy przemocy wzajemnie się uzupełniają i przenikają, a każda z nich powoduje określone szkody na zdrowiu fizycznym oraz psychicznym, wywołując cierpienie i krzywdy moralne u osób, które jej doznają. Szczególnie drastyczne skutki przemocy zauważa się u dzieci, gdyż krzywdzenie może zaburzyć ich funkcjonowanie we wszystkich dziedzinach życia.

Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku zapewnienia profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno dla osób dotkniętych przemocą, jak i sprawców. Niezbędne wydają się także akcje podnoszące edukację społeczną w zakresie wiedzy o zjawisku przemocy oraz sposobach radzenia sobie z tym problemem. Podstawowe zasady, którymi powinno się kierować w procesie pomocy osobom doznającym przemocy to:

- bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy,
- autonomia osoby doznającej przemocy,
- odpowiedzialność karna osoby stosującej przemoc.

Przemoc domowa często może prowadzić do poważnych obrażeń fizycznych, a nawet śmierci ofiary lub sprawcy w wyniku działań ofiary w afekcie. Dlatego istotne jest oszacowanie potencjalnego zagrożenia, którego efektem może być wystąpienie groźnych dla zdrowia i życia zachowań przeciwko sobie lub innym ze strony sprawcy, ofiary lub dzieci. Ocena potencjalnego zagrożenia zdrowia lub życia powinna być przeprowadzana każdorazowo, gdy rozpozna się występowanie przemocy domowej. Odpowiedzi twierdzące dotyczące czynników ryzyka powinny być wystarczającym powodem, by jak najszybciej pomóc osobie doznającej przemocy w opracowaniu planu bezpieczeństwa.

Najczęściej podejmowane działania pomocy to :

- interwencja,
- schronienie,
- informacja,
- edukacja,
- specjalistyczne poradnictwo,
- wsparcie emocjonalne,
- psychoterapia,
- pomoc socjalna dająca oparcie dla dalszych działań.

VII. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Lelów

Program został opracowany w oparciu o materiały własne i dane statystyczne pozyskane od podmiotów działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Na terenie gminy Lelów przemoc w rodzinie najczęściej występuje w rodzinach najuboższych, jest powiązana z alkoholizmem, niskimi dochodami, niskim wykształceniem, małą świadomością społeczną, zaburzeniami psychicznymi. Przypadki znęcania najczęściej odbywają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

Istotną rolę w przeciwdziałaniu przemocy domowej w gminie odgrywa Policja, która współpracuje w powyższym zakresie z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Lelowie, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówkami oświatowymi, w tym pedagogami szkolnymi oraz kuratorami sądowymi.

W dniu 07 listopada 2023 roku na podstawie Zarządzenia Wójta Gminy Lelów powołany został Zespół Interdyscyplinarny w Lelowie. Pierwsze posiedzenie Zespołu odbyło się w dniu 20 listopada 2023 r. Na posiedzeniu Zespół podjął uchwałę w sprawie przyjęcia Regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego w Lelowie. Zespół jest ważnym elementem gminnego systemu przeciwdziałania przemocy, jest metodą pracy w tym obszarze, opartą na systemowej współpracy lokalnych instytucji, podmiotów i służb oraz na wielopłaszczyznowym podejściu do problemu przemocy.

Zespół Interdyscyplinarny w Lelowie to grupa specjalistów z różnych instytucji, łącząc swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości wynikające z instytucji, którą reprezentują, podejmują współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałania zjawisku przemocy na terenie Gminy Lelów. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele: GOPS w Lelowie, GKRPA, służby zdrowia, Policji, oświaty, Sądu oraz organizacji pozarządowych. Zespół tworzy grupy diagnostyczno - pomocowe w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej w indywidualnych przypadkach, dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej, a także realizacji zadań, o których mowa w art. 9 b ust. 8 ustawy.

W skład grup diagnostyczno - pomocowych wchodzi w zależności od potrzeby przedstawiciele Zespołu oraz przedstawiciele innych podmiotów, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy domowej.

Informację na temat liczby założonych Niebieskich Kart przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Liczba Niebieskich Kart założonych w latach 2019 -2022 (opracowanie własne)

Liczba Niebieskich Kart	2019	2020	2021	2022
Liczba NK, w tym założonych przez:	16	6	2	4
- Pomoc społeczna	2	-	1	3
- Policja	14	6	1	1
- Ochrona zdrowia	-	-	-	-
- Oświata	-	-	-	-
- GKRPA	-	-	-	-
Liczba rodzin objętych działaniami Zespołu / Grup Roboczych	14	4	2	4

Po przeprowadzonej analizie Niebieskich Kart można stwierdzić, że osobami pokrzywdzonymi są głównie kobiety. W większości przypadków ofiary zgłaszały przemoc fizyczną, psychiczną.

Wobec sprawców przemocy podejmowane są następujące działania:

- kierowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy,
- kierowanie wniosków o podjęcie leczenia odwykowego do GKRPA,
- kierowanie do punktu konsultacyjno – informacyjnego w Lelowie - do udziału w terapii uzależnienia,
- występowanie z zawiadomieniami do Prokuratury o podejrzeniu stosowania przemocy.

VIII. Harmonogram zadań do realizacji

Gminny Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w gminie Lelów na lata 2024 - 2029 będzie miał charakter interdyscyplinarny i realizowany będzie przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i ograniczenia przemocy domowej.

Wdrażanie Programu rozpocznie się po jego uchwaleniu i będzie obowiązywać od 1 stycznia 2024 roku, a działania wyznaczone do realizacji będą miały charakter ciągły.

Lp.	Nazwa i opis zadania	Kierunki działania	Jednostki odpowiedzialne za realizację	Termin realizacji
1.	Podniesienie poziomu wiedzy, świadomości i wrażliwości społecznej mieszkańców na temat zjawiska przemocy domowej i możliwości uzyskania pomocy	<p>Prowadzenia poradnictwa o formach wsparcia ofiar przemocy oraz jednostkach udzielających pomocy.</p> <p>Rozpowszechnianie informacji o formach wsparcia oraz instytucjach udzielających pomocy ofiarom przemocy w rodzinach na stronach internetowych, ulotkach, broszurach.</p> <p>Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki w zakresie agresji i przemocy m. in. Poprzez organizowanie zajęć, warsztatów, pogadanek w ramach szkolnego programu profilaktyki.</p> <p>Promowanie wśród dzieci i młodzieży różnorodnych form spędzania czasu wolnego z pominięciem zachowań agresywnych.</p>	<p>-Zespół Interdyscyplinarny w Lelowie</p> <p>- GOPS,</p> <p>- Policja,</p> <p>- Placówki Oświatowe,</p> <p>- Punkt – Konsultacyjno- Informacyjny</p>	2024 - 2029

3.	Systematyczne podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności grup zawodowych zaangażowanych w problematykę przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.	<p>Uczestnictwo w różnych konferencjach, doradztwie, warsztatach przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc.</p> <p>Udział w szkoleniach z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieska Karta.</p> <p>Organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń pomiędzy instytucjami udzielającymi pomocy w trudnych sytuacjach i placówkami wsparcia.</p>	<p>- Zespół Interdyscyplinarny w Lelowie</p> <ul style="list-style-type: none"> - GOPS, - Sąd, - Policja, - GKRPA, - Placówki Oświatowe, - Punkt – Konsultacyjno- Informacyjny 	2024- 2029
4.	Zmiana postaw osób stosujących przemoc	<p>Praca socjalna na rzecz osób stosujących przemoc. Rozmowy motywujące do zmiany zachowań.</p> <p>Działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą – prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnych dla rodziców.</p> <p>Kierowanie na zajęcia korekcyjno – edukacyjne dla sprawców przemocy.</p> <p>Kierowanie osób stosujących przemoc na spotkania z psychologiem, terapeutą ds. uzależnień.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - GOPS, - Zespół Interdyscyplinarny w Lelowie, - Punkt – Konsultacyjno- Informacyjny 	2024- 2029
5.	Ochrona osób doznających przemocy domowej	<p>Udzielanie profesjonalnej pomocy rodzinie w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.</p> <p>Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą.</p> <p>Wsparcie i pomoc psychologiczna udzielane w Punkcie konsultacyjno – informacyjnym.</p> <p>Wdrażanie procedury Niebieska Karta.</p> <p>Monitorowanie prowadzonych postępowań.</p> <p>Nawiązanie i utrwalenie współpracy z przedstawicielami poszczególnych służb i instytucji.</p> <p>Poszerzenie oferty placówek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - GOPS, - Zespół Interdyscyplinarny w Lelowie, - Służba zdrowia, - Sąd, - Policja, - GKRPA, - Placówki Oświatowe, - Punkt Informacyjno – Konsultacyjny. 	2024-2029

		wspierających, udzielających wsparcia i schronienia osobom doznającym przemocy.		
--	--	---	--	--

IX. Adresaci Programu

Program przeznaczony jest dla mieszkańców gminy Lelów, a w szczególności:

- rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy,
- rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- świadków przemocy,
- osób stosujących przemoc,
- przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

X. Realizatorzy Programu

Podmioty działające w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej:

- 1) Urząd Gminy Lelów,
- 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lelowie,
- 3) Zespół Interdyscyplinarny w Lelowie,
- 4) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lelowie,
- 5) placówki oświatowe działające na terenie gminy Lelów,
- 6) Policja – Komisariat w Koniecpolu,
- 7) SPZOZ w Lelowie,
- 8) Kuratorzy Sądowi w Sadzie Rejonowym w Myszkowie,
- 9) Prokuratura Rejonowa w Myszkowie,
- 10) Punkt Konsultacyjno – Informacyjny w Lelowie.

XI. Przewidywane efekty realizacji Programu

1. Zmniejszenie zjawiska przemocy domowej.
2. Zwiększenie wiedzy i kompetencji instytucji zajmujących się przemocą domową na temat zjawiska przemocy – diagnoza rzeczywistego rozmiaru zjawiska na terenie gminy Lelów.
3. Zwiększenie skuteczności działań i dostępności pomocy.
4. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy.
5. Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w problematykę przeciwdziałania przemocy.

XII. Miejsce i czas realizacji Programu

Program będzie realizowany na terenie gminy Lelów w latach 2024-2029. Działania zaplanowane do realizacji będą wprowadzane w formie ciągłej.

XIII. Finansowanie Programu

Źródłem finansowania zadań Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej o ochrony osób doznających przemocy domowej w gminie Lelów na lata 2024-2029 są środki finansowe z budżetu gminy Lelów, w tym wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz środki z budżetu państwa i województwa przeznaczone na realizację Programu.

XIV. Monitoring i ewaluacja

Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu Programu jest jego monitorowanie i ocena realizacji. Ewaluacja i monitoring prowadzona będzie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lelowie i polegać będzie na bieżącym analizowaniu oraz corocznym porównywaniu wartości określanych w Tabeli nr 1.

Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy kontynuować konkretne działania, czy je wzmocnić, czy też zmodyfikować i odbywać się będzie na bieżąco w oparciu o sprawozdawczość. Zespół Interdyscyplinarny w Lelowie będzie przekazywał w terminie do 30 marca każdego roku Radzie Gminy Lelów sprawozdanie z działalności za poprzedni rok. Pozwoli to na dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w gminie Lelów.

W przypadku modyfikacji Programu założenia metodologii ewaluacji i monitoringu będą odpowiednio dostosowywane.

Przy ocenie Programu będą brane pod uwagę następujące wskaźniki:

- 1) liczba osób / rodzin objętych pomocą,
- 2) liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- 3) ilość działań prowadzonych w placówkach oświatowych,
- 4) liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego w Lelowie liczbie grup diagnostyczno - pomocowych,
- 5) liczba uruchomionych procedur „Niebieska Karta”,
- 6) liczba osób doznających przemocy domowej,
- 7) liczba osób biorących udział w programach korekcyjno – edukacyjnych i programach psychologiczno - terapeutycznych,
- 8) liczba postępowań przygotowawczych wobec osób stosujących przemoc domową,
- 9) liczba interwencji związanych z przemocą domową.